

УДК 338.49:338.13:330.314.1

## ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ТОВ «УКРАГРОЗАПЧАСТИНА»

Немашкало К. Р., к.е.н, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харків, Україна,

Афанасьєва О. М., Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харків, Україна

**Анотація** — Проаналізовано рівень конкурентоспроможності на прикладі торговельного підприємства ТОВ «Украгрозапчастина». Надана загальна оцінка його конкурентоспроможності за допомогою застосування методу SWOT-аналізу. Визначені недоліки в діяльності підприємства та можливості розвитку його конкурентних переваг.

**Ключові слова** — аналіз конкурентоспроможності, конкурентоспроможність підприємства, конкурентні переваги.

Сучасне нестабільне і мінливе конкурентне середовище вимагає від підприємств постійного і всебічного аналізу діяльності не тільки конкурентів, а й власного стану діяльності та рівень ефективності, а також визначати положення підприємства на ринку товарів і послуг щодо конкурентів, тобто оцінювати власний рівень конкурентоспроможності підприємства.

Методика оцінювання конкурентоспроможності підприємства викладається у різних працях провідних зарубіжних і вітчизняних економістів, серед яких: М. Портер, Д. Фокс, Р. Грегорі, Р. Фатхудинов, І. Бойчик, І. Должанський, Т. Загорна, Котлик А. В, Лепейко Т. І., Гаврильченко О. В. та інші. Найбільш повно теоретичні засади оцінки конкурентоспроможності розглянуті М. Портером [1].

Об'єктивна оцінка конкурентоспроможності підприємства дає змогу визначити напрями щодо його функціонування та подальшого розвитку за умови динамічності зовнішнього середовища суб'єкта господарювання. Адже

правильно оцінивши місце підприємства в бізнес просторі можна спрогнозувати його подальший розвиток, враховуючи фактори внутрішнього та зовнішнього середовища [2]. Все ще обумовлює необхідність дослідження засобів оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства.

Існує безліч підходів і методів до оцінки конкурентоспроможності підприємства. Неоднозначність існуючих у сучасній економічній теорії підходів до дослідження конкурентоспроможності підприємства зумовлює і множинність використовуваних методів її оцінки [3].

На конкурентоспроможність будь-якого підприємства впливає як зовнішнє середовище, так і внутрішнє. Тому доцільним є оцінити конкурентоспроможність підприємства з використанням SWOT-аналізу.

SWOT-аналіз використовується, щоб здійснювати стратегічне планування розвитку здібностей того чи іншого підприємства або його частини [2]. Матриця SWOT містить наочне відображення чинників – формування стратегії підприємства, які полягають в обліку сильних і слабких сторін підприємства, що у подальшому дозволяють визначити напрями удосконалення роботи [4]. Оцінка рівня конкурентоспроможності проведена на прикладі торговельного підприємства ТОВ «Украгрозапчастина», діяльність якого націлена на обслуговування галузі сільського господарства, м. Харків. В табл. 1 представлено аналіз сильних та слабких сторін дослідного підприємства. Разом з тим, по матриці SWOT можна виявити відомості по чотирьох групах факторів аналізу, та наочно їх продемонструвати.

Таблиця 1

## SWOT-аналіз підприємства ТОВ «Украгрозапчастина»

	Сильні сторони	Ранг	Вага	Сума	Слабкі сторони	Ранг	Вага	Сума
Внутрішнє середовище	1. Велике підприємство.	1	3	3	6. Відсутність власного виробництва.	5	3	15
	2. Висока якість продукції.	4	3	12	7. Брак власної робочої сили.	3	2	6
	3. Гнучка політика керівництва	8	2	16	8. Нестача обігових коштів	9	1	9
	4. Різноманітність асортименту	7	2	14	9. Сезонність галузі, яку обслуговує підприємство	6	2	12
	5. Хороша репутація у клієнтів.	2	3	6				
	Можливості	Ранг	Вага	Сума	Загрози	Ранг	Вага	Сума
Зовнішнє середовище	10. Оптимізація технології продажів.	2	2	4	14. Поява нових конкурентів.	1	3	3
	11. Вихід на ринки ближнього зарубіжжя	3	3	9	15. Несприятлива економічна ситуація в країні.	8	2	16
	12. Підвищення кваліфікації кадрів, проведення семінарів.	7	2	14	16. Зростаючий конкурентний тиск	4	3	12
	13. Використання нових рекламних проектів				17. Зниження репутації.	6	2	12
		5	2	10	18. Банкрутство	9	1	9

Виявляючи сильні і слабкі сторони, можливості і загрози, до роботи в процесі аналізу варто залучати і інші управлінські інструменти.

Результат матриці SWOT представимо у вигляді оцінок (оцінки сильних сторін віднімаємо оцінки слабких сторін):

$$(51 - 42) + (37 - 52) = -6$$

Загальний результат матриці також представимо у вигляді оцінок (додаємо

оцінки сильних та слабких сторін і множимо на оцінку 3, потім ділимо на загальну кількість оцінок):

$$3(1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9) + 3(1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9)$$

$$270 / 6 = 45$$

$$45 / 2 = 22,5$$

За отриманим результатом на шкалі (рис. 1) обираємо стратегію розвитку ТОВ «Украгрозапчастина»

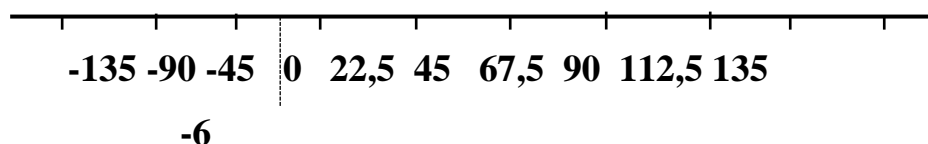


Рис. 1. Шкала стратегічного розвитку ТОВ «Украгрозапчастина»

Таким чином, провівши SWOT-аналіз підприємства можна відзначити, що найбільш переважною для ТОВ «Украгрозапчастина» на даному етапі розвитку є стратегія деструктивного функціонування. Це обумовлено тим, що у

підприємства ще не використано ряд можливостей, а саме:

- оптимізація технології продажів;
- вихід на ринки ближнього зарубіжжя;
- підвищення кваліфікації кадрів;

– використання нових рекламних проєктів при просуванні продукції та послуг підприємства.

Серед переваг, завдяки яким підприємство є досить сильним конкурентом в Україні є:

- велике підприємство;
- висока якість продукції;
- гнучка політика керівництва;
- різноманітність асортименту;
- хороша репутація у клієнтів.

Оскільки підприємство досить довгий час знаходиться на ринку, воно завоювало досить стійкі і сильні позиції. Завдяки високій якості продукції, яку воно гарантує та гнучкій ціновій політиці підприємство підтримує певний рівень конкурентоспроможності.

Головною проблемою для підприємства є те що, воно постійно намагається розширювати свій асортимент продукції, а от персонал при цьому залишається незмінним, тому на сьогоднішній день прослідковується брак висококваліфікованого персоналу

Таким чином, проведений аналіз рівня конкурентоспроможності ТОВ «Укragро-запчастина» показав, що досліджуване підприємство має досить високий рівень конкурентоспроможності. Проте вищому керівництву підприємства потрібно приділити особливу увагу тим підрозділам, які на сьогодні не зовсім ефективно використовують надані їм ресурси.

Оцінка рівня конкурентоспроможності за допомогою SWOT-аналізу акумулює в собі найбільш важливі оцінки господарської діяльності підприємства, виключає дублювання окремих показників, дозволяє швидко та ефективно отримати картину стану підприємства на галузевому ринку [5].

Аналіз сильних і слабких сторін підприємства дає можливість для

подальшого розвитку та удосконалення конкурентоспроможності підприємства, тобто на основі проведеного аналізу можна розробити заходи щодо покращення стану конкурентних переваг підприємства.

Отже, подальший розвиток повинен бути націлений на розробку системи моніторингу рівня конкурентоспроможності підприємства, що дозволить своєчасно реагувати на зміни конкурентного середовища та підтримувати певний рівень конкурентоздатності підприємства.

### Список використаної літератури

1. Портер М. Конкуренція : учеб. пособие. / Портер М., пер. с англ. - М. : Издат. дом «Вильямс», 2001. - 320 с.
2. Швед Т. В. Оцінка конкурентоспроможності підприємства / Т. В. Швед // Економіка і суспільство. – 2017 – №8. С. 405–410.
3. Иванов Ю. Б., Тимошенко О. М., Чечетова-Терашвілі Т. М., Ревенко О. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства / підручник – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2010.- 320 с.
4. Зайцева Л. О. Аналіз сучасних методів оцінки конкурентоспроможності підприємства [Електронний ресурс] / Л. Ю. Зайцева // Зб. наук. праць. – 2013. – №3 – Режим доступу: <file:///C:/Users/User/Downloads/160-1274-1-PB.pdf>.
5. Гнатенко О. А. Формування управлінського рішення щодо підвищення конкурентоспроможності продукції на прикладі торговельних підприємств / О. А. Гнатенко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – №10. – 126 с.

### Автори

**Немашкало Каріна Ромеовна**, доцент кафедри менеджменту ті бізнесу, ХНЕУ ім. С. Кузнеця ([hneu.nemashkalo@gmail.com](mailto:hneu.nemashkalo@gmail.com)).

**Афанасьєва Олена Миколаївна**, старший викладач кафедри менеджменту та бізнесу, ХНЕУ ім. С. Кузнеця ([e.n.afanasieva@gmail.com](mailto:e.n.afanasieva@gmail.com)).

Тези доповіді надійшли 09 січня 2018 року.

Опубліковано в авторській редакції.